

'LONDEN' ARRIVEERT

dende maatregelen hadden getroffen. Zeker, in verscheidene Londense radiouitzendingen was over het in Engeland opgerichte Militair Gezag gesproken maar wat dat precies inhield, was niet duidelijk en of het op de dag der bevrijding aanwezig zou zijn, leek onzeker. Dat de regering voor de OD geen andere taak zag weggelegd dan ten dienste van het Militair Gezag als een soort hulppolitie te fungeren, was tot de gewestelijke commandanten bepaald niet doorgedrongen. De laatste stukken welke zij van Six hadden ontvangen, waren de versies van de 'Algemene Bekendmaking' no.1, no.2 en no.3 geweest die hij op maandag 4 september in overleg met de Vertrouwensmannen had opgesteld; daarin stond, zoals wij in hoofdstuk 4 vermeldden, dat 'de politie en de Ordedienst (OD) met uitsluiting van elke andere organisatie door de regering zijn aangewezen, het bevoegd gezag bij de handhaving van orde en rust bij te staan', en werd voorts een lange reeks maatregelen opgesomd die men ter plaatse zou moeten nemen. Die drie bekendmakingen zouden, had Six (conform zijn afspraak met de Vertrouwensmannen) doen weten, afgekondigd moeten worden door twee autoriteiten samen: de betrokken commissaris der koningin en de betrokken gewestelijke of districtscommandant van de OD.

Wat werd nu in die bekendmakingen met de term 'het bevoegd gezag' bedoeld? Gegeven de onzekerheid welke daags voor Dolle Dinsdag heerste, hadden de Vertrouwensmannen en Six dat in het midden gelaten. Misschien zou de regering wel eerder ter plekke zijn dan het Militair Gezag, misschien zou men in eerste instantie met Geallieerde autoriteiten te maken krijgen. Hoe dat zij, de drie bekendmakingen hadden de gewestelijke en districtscommandanten van de OD slechts gesterkt in hun overtuiging dat zij ten tijde van de bevrijding een hoogst belangrijke taak zouden hebben: bijstand verlenen aan het 'bevoegd gezag' – dat kon men interpreteren als: zelf het militair gezag uitoefenen *ten dienste van* dat 'bevoegd gezag'.

Niets daarvan. De militaire commissarissen van het Militair Gezag volgden de Geallieerde strijdkrachten op de voet en overal waar zij verschenen, maakten zij het de OD-commandanten duidelijk dat dezen geen enkele vorm van openbaar gezag hadden uit te oefenen. In Maastricht werden de aanplakbiljetten van de OD verwijderd, in Eindhoven geschiedde hetzelfde. In laatstgenoemde stad had de OD-commandant, kapitein mr. W. J. van Dijk, in samenwerking met de douanediens en de marechaussee een korps van ca. zevenhonderd grensbewakers gevormd en ongeveer duizend man stoottroepen bijeengebracht (kader en manschappen waren hoofdzakelijk afkomstig uit de in november '18 gevorm-